

SURETU EL FATIHA

KAPTINA 1

E zbritur në Meke pas sures El Mudeththir, ajete: 7

Në këtë kaptinë të shkurtër prej shtatë ajetesh janë përmbledhur e theksuar në mënyrë të përgjithshme qëllimet themelore për të cilat synon Kur'ani famëlartë, siç janë:

- besimi në një të vetmin Zot xh.sh., Krijues i përgjithshëm, i emëruar e i cilësuar me emra më të bukura,

- besimi në ringjallje, në jetën e pasosur në botën tjetër, në përgjegjësinë para Zotit, në ditën e gjykimit dhe në shpërblimin me të mira ose me ndëshkime për veprat e bëra në këtë jetë,

- besimi dhe bindja e patundshme se vetëm Zotit i takon adhurimi dhe se të gjitha të mirat duhet kërkuar vetëm prej Tij,

- besimi në ligjin e Zotit sipas të cilit të gjitha të mirat ua dhuroi atyre që ndoqën rrugën e drejtë dhe i ndëshkoi ata të cilët u larguan dhe humbën rrugën e drejtë.

Quhet: "Suretu el Fatiha" - kaptina e fillimit, e hyrjes, ngase hyrja në këtë libër të famshëm, në Kur'an fillon prej kësaj sure, e cila në radhitje është e para, anipse nuk është e shpallur e para.

Kjo sure është e emëruar edhe me emra të tjerë si: *Ymmul kitab, Es Seb-ul Methanij, Esh Shafije, El Vafije, El Kafije, El Esasë etj.*

Për rëndësinë dhe vlerën e lartë të kësaj sureje Imami Ahmed shënon në Musnedin e vet: "Ubej ibni Ka'bi e lexon këtë sure pranë Pejgamberit, e ai thotë: Pasha Atë, në duart e të cilit është shpirti im, sikur kjo nuk ka zbritur në Tevratë, as në Inxhil, as në Zebur, e as në Kur'an, kjo është Es Seb'ul methanij dhe Kur'ani madhështor, i cili më është dhënë mua!"

Buhariu shënon në Sahihun e vet se Pejgamberi i paska thënë Ebi Seid ibni Mual-la-së: "Do ta mësoj një sure që është më e madhja e sureve të Kur'anit: El hamdu lil-lahi rabbil aleminë, kjo është Es Seb-ul Methanij dhe Kur'ani madhështor, që më është dhënë mua!"

SURETU EL FATIHA

---

*Me emrin e Allahut, Mëshiruesit,
Mëshirëbërësit!*

1. Falënderimi i takon vetëm Allahut, Zotit të botëve!
2. Bamirësit të përgjithshëm, Mëshirëbërësit!
3. Sunduesit në ditën e gjykimit (përgjegjesisë-shpërblimit)!
4. Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm te Ti kërkojmë ndihmë!
5. Udhëzona (përforcona) për në rrugën e drejtë?
6. Në rrugën e atyre, të cilët i begatove me të mira,
7. jo në të atyre që kundër veti tërhuqën hidhërimin, e as në të atyre që e humbën veten! *

* Allahu është i falënderuar nga vetvetiu.

Hamd i bëhet vetëm Zotit, askujt tjetër në këtë botë, andaj fjala **hamd** më së miri është të mbetet në kuptimin e vet ashtu si e ka thënë Zoti, pse shprehja: falënderim ose lavdërim nuk është adekuate me domethënien e fjalës **hamd**. Për shprehjen falënderim e kemi në gjuhën arabe shprehjen: **shukr**, e për shprehjen lavdërim e kemi: **m e d - h**. Falënderimi ose lavdërimi mund t'i shprehet edhe dikujt tjetër në shenjë mirënjohje, ndërsa hamdi askujt përveç Allahut.

Fjala: Allah¹ është emër i veçantë i Zotit dhe nëpërmjet këtij emri shprehet bindja dhe besimi se vetëm Ai është i adhuruar, se vetëm Ai meriton të adhurohet, andaj kur themi Allah, ne, përveç besimit në Zotin një, shprehim besimin se Atë e adhurojmë dhe e respektojmë. Ai që nuk e adhuron dhe nuk e respekton, ai emrin Allah e shprehë jo realisht.

„**Rabb**” do të thotë: Zoti, krijuesi i gjithësisë, Udhëheqësi, Rregulluesi, Komanduesi, i Gjithfuqishmi etj., Zot i atij që e beson si edhe i atij që nuk e beson dhe nuk e adhuron.

Zoti i botërave. Fjala “**Aleminë**” është shumës i fjalës Alem, e fjala Alem do të thotë botë. Me fjalën botërat ndonjëherë ka për qëllim të shprehë kuptimin e përgjithshëm që përfshinë këtë ekzistencë, jetën në varreza - Berzah, botën tjetër. Ndonjëherë shpreh kuptimet: bota shtazore, bota bimore, bota minerale. Përdoret edhe për botën truporefizike e botën shpirtërore. Gjithashtu fjala **aleminë** ndonjëherë ka kuptim të veçantë dhe me te shprehet vetëm bota njerëzore si në ajetin 47 dhe në ajetin 122 të Bekares dhe në ajetin 96 të Ali Imran.

¹ Origjinali i këtij emri në gjuhën arabe është All-llah.

* Vëni re: Yllat shënojnë fundin e ajeteve për të cilët jepet komentimi.

Allahu është **Rrahman**. Shprehja **Rrahman** ndonjëherë është atribut i Zotit e ndonjëherë emër i Zotit. Kur është në pozitën e cilësorit vjen pas emrit Allah, sikur në këtë rast, e kur është në kuptim të emrit nuk vjen pas emrit Allah, por si emër i veçantë si në ajetin 110 Isra, 18 dhe 92 Merjem, 42 Enbija dhe 60 Furkan, dhe jep të kuptohet për Zotin e fuqishëm e të madhëruar. **Rrahman** pra është cilësi e vetes së Tij-sifatu dhātihi, ndërsa **Rrahim** cilësi e punës së Tij-sifatu fi'lihi.

Të gjitha cilësitë si: bamireshia, butësia, mëshira e madhe etj., janë të përmbledhura në këtë emër të bukur të Zotit.

Allahu është **Rrahim** është Mëshirëbërës ndaj besimtarëve, shih ajetin 117 Tevbe dhe 43 Ahzabë. Allahu është i vetmi udhëheqës në ditën e gjykimit, në ditën e kijametit, në ditën kur dhurohen shpërblimet dhe ekzekutohen ndëshkimet. Në atë ditë mbizotëron vetëm drejtësia e Tij e përsosur.

Falënderimin në kuptimin më të lartë ia shprehim vetëm Zotit, i cili na dhuroi të mira, dhe është duke i vazhduar ato, e shpresojmë se do të na i dhurojë edhe në ditën e gjykimit.

Derisa e tërë çështja në këtë jetë, madje edhe në jetën tjetër, është vetëm në kompetencën e Allahut, atëherë çdo veprim e bëjmë në shenjë adhurimi ndaj Tij dhe për çdo nevojë i drejtohem vetëm Atij, sepse çdo adhurim drejtuar përveç Tij është i kotë, le të jetë ai pejgamber, melek, njeri i mirë a diç tjetër. Edhe për çdo nevojë ose për çdo ndihmë duhet kërkuar vetëm prej Tij, pse dora e mëshirës dhe e ndihmës së Tij gjithnjë është e shtrirë për ata, të cilët i drejtohen sinqerisht. Nëse dikuj i duket se nuk i dhurohet ndihma e Tij, ai duhet ta korrigjonte vetveten dhe duhet ta dijë se gabimi është tek ai, e jo te ndihma e Zotit.

Pasiqë vetëm Atë e adhurojmë dhe vetëm prej Tij kërkojmë ndihmë, e lusim të na ndihmojë në të gjitha veprimet dhe adhurimet tona ashtuqë ta gjejmë rrugën e fatbardhësisë, rrugën e atyre që ishin para nesh e të cilëve u dhuroi të gjitha të mirat, rrugën e pejgamberëve dhe njerëzve të mirë. E lusim të na ndihmojë që të mos i afrohem rrugës së gabuar, rrugës së atyre që me fajin e vet e merituan mallkimin, dhe me fajin e vet u larguan nga e vërteta.

Allahu na ka dhuruar ndihmën e vet dhe me ndihmën e Tij jemi udhëzuar në rrugën e drejtë, e tash prej Tij kërkojmë të na përforcojë që ta vazhdojmë atë rrugë derisa të arrijmë tek ata, të cilët i pajisi me të gjitha të mirat.

Ky është kuptimi i shprehjes: **“Ihdina”** - udhëzona, në këtë sure.

Hidajeti i shprehur në shumë vende në Kur'an, ndonjëherë ka kuptimin udhëzim, udhërrëfim, e ndonjëherë udhëzim së bashku me ndihmë. Një lloj udhëzimi apo udhërrëfimi u është ofruar të gjithë njerëzve të botës, por disa e pranuan dhe e gëzuan, e disa të tjerë nuk e pranuan atë udhëzim, andaj mbetën të humbur e të hutuar.

Në këtë ajet shpreh qëllimin e udhëzimit të shoqëruar me ndihmën e Zotit, pse besimtarët janë të udhëzuar, por kërkojnë ndihmën e Zotit që atë udhëzim në rrugën e drejtë ta vazhdojnë dhe ta përforcojnë edhe më shumë, e nuk është fjala se janë jashtë rrugës e kërkojnë të udhëzohen.

Aminë! O zot pranoje lutjen tonë! Kjo shprehje nuk është pjesë e kësaj sure e as pjesë e Kur'anit, por një shprehje që thuhet në fund të lutjes.